

provincie **HOLLAND**
ZUID

GS brief aan Provinciale Staten

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
11 april 2022

Ons kenmerk
PZH-2022-802260812
DOS-2021-0006649

Bijlage
1

Aan Provinciale Staten

Onderwerp
Wijziging Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 en
informatie over inclusiviteit erfgoedlijnen

Geachte Statenleden,

Graag informeren wij u over ons besluit om het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 te wijzigen zoals eerder aangekondigd in onze brief van 9 november 2021. Tevens gaan we in op inclusiviteit binnen de erfgoedlijnen.

Op 9 november hebben wij het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 vastgesteld. In dit pakket zijn 59 projecten opgenomen. Met de wijziging van het Maatregelenpakket wordt het, aanvullend op deze 59 projecten, mogelijk om in 2022 voor 10 nieuwe projecten subsidie te verstrekken die bijdragen aan de ontwikkeling van de erfgoedlijnen. Eén van deze projecten betreft de Erfgoed Deal Linielandschap in de dijkversterking Gorinchem - Waardenburg. Een prachtig voorbeeld van hoe erfgoed kan bijdragen aan het actuele hoogwaterbeschermingsprogramma. Zoals u wellicht heeft gelezen in 'Zicht op Zuid-Holland' van 24 februari 2022 heeft de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed de Zuid-Hollandse erfgoedlijnen geprezen voor de participatie-aanpak in lijn met het gedachtengoed van het Verdrag van Faro.

In uw planning van de commissie Bestuur Maatschappij en Middelen staat onder aangekondigde stukken: Vervolgbesluit maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 (besteding van restbedrag van 0,85 miljoen euro) en nadere informatie inclusiviteit in erfgoedlijnen. Met deze brief komen wij tegemoet aan deze afspraken.

Wijziging Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022

Met onze brief van 9 november 2021 hebben wij u geïnformeerd over de vaststelling van het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022. In dit Maatregelenpakket staan alle projecten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd in het kader van de Subsidieregeling erfgoedlijnen Zuid-Holland. In de brief van 9 november 2021 hebben wij ook aangegeven dat het subsidieplafond voor de erfgoedlijnen in 2022 nog niet volledig werd benut, omdat enkele projecten nog verder uitgewerkt moesten worden.

In het Besluit tot wijziging Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 (bijlage 1) zijn 10 projecten opgenomen die zijn toegevoegd aan het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022. Dit betreft projecten voor de erfgoedlijnen Atlantikwall, Landgoederenzone, Historisch Haringvliet en de Oude Hollandse Waterlinie.

U kunt in dit besluit lezen dat er € 263.000 beschikbaar wordt gesteld voor de Erfgoed Deal Linielandschap in de dijkversterking Gorinchem - Waardenburg. Het Waterlinie-erfgoed wordt hiermee een aansprekend én functioneel onderdeel van een integraal dijkontwerp, waarin naast waterveiligheid ook geïnvesteerd wordt in ruimtelijke kwaliteit en recreatieve belevingswaarden. Het bedrag voor deze Erfgoed Deal bestaat uit een provinciale bijdrage van € 200.000 en een bijdrage van het rijk van € 63.000 (landelijk Programma Erfgoed Deal). Deze bijdrage ontvangen wij middels een decentralisatie uitkering en is ook bedoeld voor de uitvoeringsorganisatie van deze Erfgoed Deal en wordt dus in één keer beschikt. Naast de provincie en het Programma Erfgoed Deal zijn er ook nog vele andere deelnemende partijen die financieel bijdragen aan het project.

Naast de subsidies in het gewijzigde Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022 verlenen wij nog een aantal opdrachten voor projecten of onderzoeken die bijdragen aan de ontwikkeling van de erfgoedlijnen. Voorbeelden van dergelijke opdrachten zijn de actualisaties van ambitiedocumenten van de erfgoedlijnen en een onderzoek naar de beleving van Trekvaarten.

Inclusiviteit binnen de erfgoedlijnen

In de Statencommissie Bestuur, Maatschappij en Middelen van 16 september 2020 heeft u gevraagd om bij de doorontwikkeling van de erfgoedlijnen serieus aandacht te besteden aan inclusiviteit. Daarbij is afgesproken om dit onderwerp mee te nemen in de huidige erfgoedlijnen. Een rapportage over de Verkenning inclusiviteit erfgoedlijnen heeft u op 11 mei 2021 van gedeputeerde De Zoete ontvangen. Gedeputeerde De Zoete heeft vervolgens met haar brief van 2 februari 2022 toegezegd u nog een keer te informeren over dit onderwerp. U heeft deze toezegging in de planning van de Commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen gekoppeld aan de wijziging van het Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022. Met deze brief komen wij tegemoet aan deze toezegging.

Als we het hebben over inclusiviteit dan gaat het vaak ook over diversiteit. We hopen met ons erfgoed veel verschillende doelgroepen te bereiken. Daar zetten we actief op in. De erfgoedlijnen lenen zich er voor om onze geschiedenis vanuit verschillende perspectieven te belichten. De Verkenning laat zien dat dat belangrijk is. Op deze manier raken meer mensen geïnteresseerd en, al dan niet actief, betrokken bij de erfgoedlijnen en bij hun directe omgeving. De Verkenning biedt aanbevelingen en concrete voorbeelden om de meerstemmigheid van de verhalen van de erfgoedlijnen te vergroten zonder dat er geforceerd gestreefd wordt naar inclusiviteit. Het zijn echter niet alleen de verschillende perspectieven die er voor zorgen dan nieuwe doelgroepen in aanraking komen met ons erfgoed. Een verbeterde toegang voor mensen met een beperking of actief jongeren benaderen om een bijeenkomst bij te wonen zijn ook voorbeelden waarmee we kunnen bijdragen aan diversiteit en inclusiviteit.

Gedeputeerde De Zoete heeft de Verkenning vorig jaar naar de erfgoedtafels verzonden met het verzoek deze te bespreken. Dat is ondertussen aan elke tafel gebeurd. Binnen de erfgoedtafels zijn vervolgens werkgroepjes actief aan de slag gegaan met dit onderwerp. Dit heeft er in een enkel geval al toe geleid dat de beoordelingscriteria voor projecten zijn uitgebreid, zodat de projecten ook beoordeeld worden op inclusiviteit. Aan andere tafels is gesproken over concrete projectvoorstellen in het kader van inclusiviteit voor 2023. De projectleiders van de erfgoedlijnen hebben eind 2021 een training diversiteit en inclusiviteit gevolgd. We zijn voornemens een soortgelijke training te organiseren voor een groep geïnteresseerde partners van de erfgoedtafels. Erfgoedhuis Zuid-Holland heeft van ons een opdracht ontvangen voor een uitbreiding van het recreatief aanbod in de Landgoederenzone Zuid-Holland met als invalshoek het koloniale verleden van Zuid-Holland en de sporen (materieel en immaterieel) die hiervan zijn terug te vinden op de buitenplaatsen. Hierover bent u door gedeputeerde Koning middels een Lid GS-brief op 9 februari 2022 geïnformeerd. Wij hopen u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Gedeputeerde De Zoete is voornemens de voorzitters van de erfgoedtafels te vragen u in een brief te informeren over hoe inclusiviteit verder is opgepakt binnen de erfgoedtafels en een plek kan hebben in de toekomst. Deze informatie zou u dan desgewenst kunnen gebruiken bij uw rondetafelgesprek cultuurbeleid op 5 oktober 2022. U zult begrijpen dat dit belangrijke onderwerp onze aandacht niet alleen binnen de erfgoedlijnen, maar breed binnen cultuur en erfgoed heeft.

Financiën en dekking 2022

In 2022 is € 3,5 miljoen beschikbaar voor de erfgoedlijnen. Dit bedrag bestaat uit:

- € 2,35 miljoen incidentele middelen voor de erfgoedlijnen vanuit de middelen die beschikbaar zijn gesteld met het Coalitieakkoord 2019 – 2023 voor cultuur, erfgoed en toerisme.
- € 1,15 miljoen structurele middelen voor restauratie van rijksmonumenten (zijnde 50% van de gedecentraliseerde rijksmiddelen voor de restauratie van de rijksmonumenten).

Het subsidieplafond 2022 is reeds bij de Kadernota vastgesteld op € 3,35 miljoen en daarmee bleef er € 150.000 over voor opdrachten. Van het subsidieplafond was € 839.161,00 nog niet benut (€ 539.161,00 restauratiebudget en € 300.000 ontwikkelbudget). Hiervan wordt met dit wijzigingsbesluit € 829.506,00 ingezet voor subsidies ten behoeve van erfgoedlijnen. Daarmee wordt het resterende restauratiebudget volledig besteed en incidentele middelen die beschikbaar zijn gesteld met het Coalitieakkoord voor het grootste gedeelte. De resterende middelen (€ 9.655,00) worden via opdrachten ingezet voor de ontwikkeling van de erfgoedlijnen.

De deelnemers aan de erfgoedtafels realiseren zelf cofinanciering voor de uitvoering van de betreffende projecten. Naast geldelijke cofinanciering wordt ook de inzet van vrijwilligers gezien als cofinanciering.

Wij vertrouwen er op u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de inzet van de middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld voor de erfgoedlijnen en over de wijze waarop inclusiviteit aandacht heeft binnen de erfgoedlijnen en dat de afspraken hiermee zijn afgehandeld.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit

Bijlagen:

- Besluit tot wijziging Maatregelenpakket erfgoedlijnen 2022